

উন্নত পদ্ধতিৰে ধান খেৰৰ পৰা উৎকৃষ্টমানৰ গৰু-ম'হৰ খাদ্য প্ৰস্তুত

আমাৰ দেশত শতকৰা এশভাগ খেতিয়কেই ধানখেৰ গৰু-ম'হৰ খাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰে। পূৰ্বাঞ্চলৰ ৰাজ্যবিলাকত ধানৰ নৰা সৰ্বসাধাৰণতে গৰু-ম'হক নুখুৱায়। এই নৰাবোৰ খেতিৰ পথাৰতে এৰি আহে। কিন্তু গৱেষণাৰ পৰা দেখা গৈছে যে নৰা সচৰাচৰ ধান খেৰতকৈ গুণানুসাৰে উৎকৃষ্ট। গতিকে ধানখেৰ আৰু নৰা উভয়কে গৰু-ম'হৰ খাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিলে আমাৰ ৰাজ্যত শুকান যাঁহৰ নাটনি বহু পৰিমাণে লাঘৱ হ'ব। এই প্ৰৱন্ধত ধানখেৰ আৰু নৰাক একেলগে ধানখেৰ বুলি সামৰি লোৱা হৈছে।

ধানখেৰৰ পৰা আমাৰ গৰু-ম'হে কি পায় ?

গৱেষণাৰ পৰা প্ৰমাণিত হৈছে যে যিবিলাক ধানখেৰ আমাৰ গৰু-ম'হক খুওৱা হয় সেইবিলাকত জীন নিয়াব পৰা মাংসহাৰ নেথাকে আৰু অন্যহাতে মুঠ জীন নিয়াব পৰা পুষ্টিও খুউব কম মাত্ৰ শতকৰা ৪০ ভাগহে। গতিকে ইয়াৰ পৰা দেখা যায় যে এনেকৈ ধানখেৰ খুৱালে গৰু-ম'হৰ বিশেষ উপকাৰ নহয়। যিহেতু ধানখেৰ আমাৰ ৰাজ্যৰ গৰু-ম'হৰ এটা প্ৰধান খাদ্য, প্ৰক্ৰিয়াৰ দ্বাৰা ইয়াক বৈজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে বিশেষ ধৰণৰ ইয়াৰ গুণাগুণৰ মাত্ৰা বৃদ্ধি কৰা আৱশ্যক। এই প্ৰক্ৰিয়াকৃত খেৰ খুৱাই গৰু-ম'হৰ উৎপাদন বৃদ্ধি কৰিব পাৰি বুলি প্ৰমাণিত হৈছে। এনে গুণানুবিশিষ্ট ধানখেৰ অতি সহজ আৰু কম খৰচতে খেতিয়কে নিজে ঘৰতে প্ৰস্তুত কৰি ল'ব পাৰে।

কি উপায়েৰে ধানখেৰৰ পুষ্টিকাৰকতা বৃদ্ধি কৰিব পাৰি ?

আৱশ্যকীয় সামগ্ৰীসমূহ : এশ কিলো ধান খেৰৰ অনুপাতত।

- ১। ১০০ কিলো শুকান (শতকৰা ১০ ভাগ পানী থকা) ধানখেৰ।
- ২। ৪ কিলো সাৰ জাতীয় ইউৰিয়া।
- ৩। প্ৰায় ৫০ লিটাৰ পৰিষ্কাৰ বিশুদ্ধ পানী।
- ৪। বাল্টি বা পানীৰ পৰা পাত্ৰ ইউৰিয়া মিশ্ৰনৰ বাবে।

প্ৰণালী

- ১। ৪ কিলো ইউৰিয়া প্ৰায় ৫ লিটাৰ বিশুদ্ধ পানীত মিহলাই লওক।
- ২। এতিয়া খেৰখিনি এটা নিৰ্দিষ্ট ওখ ঠাইত বাহৰ চাং বা পকামজীয়া নতুবা তলত সহজে পানীৰ সংশ্ৰৱত আহিব নোৱাৰাকৈ পলিথিন কাপোৰ বা ডাঠকৈ কল পাতৰ ওপৰত সমভাৱে ছটিয়াওক। প্ৰথম তৰপটো ডাঠ হোৱাই বাঞ্ছনীয়। এতিয়া প্ৰতিটো তৰপে তৰপে এটা নিৰ্দিষ্ট অনুপাতত এই মিশ্ৰিত ইউৰিয়াখিনি ছটিয়াই যাওক। ইউৰিয়া ছটিওৱাৰ লগে লগে খেৰখিনি ভালকৈ গৰকিব লাগে যাতে খেৰবিলাক খোজ খাই পৰে। যিমানেই খাজ খুৱাব পাৰে সিমানেই ৰাসায়নিক প্ৰক্ৰিয়া প্ৰকট হ'ব। এইদৰে ছটিয়াই শেষ হোৱাৰ পিচত শুকান খেৰেৰে মেজিৰ ওপৰভাগ ঢাকিব লাগে। এনে ধৰণৰ মেজি চালিৰ তলত ৰখাটো বেছি বাঞ্ছনীয়। নহলে বৰষুণৰ পানী পৰি সম্পূৰ্ণ নষ্ট হ'ব পাৰে। শুকান খেৰেৰে মেজিৰ ওপৰভাগ ঢকাৰ উপৰিও পলিথিন কাপোৰেৰে সম্পূৰ্ণ ঢাকি বান্ধি ৰাখিব পাৰিলে বেছি ভাল। এনেবিধ খেৰ ৩/৪ সপ্তাহ মাহৰ মূৰত গৰু-ম'হক খুওৱাৰ উপযোগী হৈ পৰে।
- ৩। গৰু-ম'হক খুওৱাৰ আগতে মেজিৰ পৰা এনেবিধ খেৰ আৱশ্যকীয়খিনি উলিয়াই আনি ২/৩ ঘণ্টামান মেলি ৰাখিব লাগে যাতে অতিৰিক্ত এমোনীয়া গেচ ওলাই যোৱাত সহায় হয়।
- ৪। এনেধৰণৰ খেৰ লাহে লাহে খুওৱাৰ অভ্যাস কৰিব লাগে। প্ৰথমদিনাই আৱশ্যকীয় গোটেইখিনি খুৱাব নালাগে। লাহে লাহে ইয়াৰ পৰিমাণ বঢ়াই দিব লাগে। এনে কৰিবলৈ যাওতে প্ৰথম সপ্তাহত অমিশ্ৰিত ধানখেৰৰ লগত ইউৰিয়া মিশ্ৰিত খেৰ খুৱাব পাৰে আৰু লাহে লাহে অমিশ্ৰিত খেৰ কমাই ইউৰিয়া মিশ্ৰিত খেৰ বঢ়াই যাব লাগে। এনে কৰিলে নতুন খাদ্যৰ কাৰণে হঠাৎ গৰুটোৰ বা গৰুজনীৰ পেটৰ অসুখ হোৱাৰ সম্ভাৱনা নাথাকে।

৫। মনত ৰাখিব গৰু-ম'হৰ খাদ্যৰ লগত খনিজ বস্তু আৰু লোণ অতি আৱশ্যক। এইবিলাকৰ অভাৱত খোৱা খাদ্য ভালদৰে জীন নাযায় আৰু শৰীৰত চলি থকা জৈৱিক প্ৰক্ৰিয়াসমূহো নিয়াৰিকৈ চলাত ব্যাঘাত ঘটে।

এনেকৈ খুৱালে কি লাভ?

ইউৰিয়া মিশ্ৰিত ধানখেৰত শতকৰা ৪-৫ ভাগ জীন নিয়াব পৰা মাংসহাৰ থাকে যিটো অমিশ্ৰিত ধানখেৰত ইয়াৰ পৰিমাণ শূন্য। তাৰোপৰি মুঠ জীন নিয়াব পৰা পুষ্টি শতকৰা ১৬ ভাগ বৃদ্ধি পায়। এই পুষ্টি বৃদ্ধিৰ তুলনাত ইউৰিয়া মিশ্ৰিত পদ্ধতিত যিখিনি খৰচ হয় সি তেনেই নগন্য, আৰু এনেবিধ খেৰ অতি সুস্বাদু হয়।

ইয়াৰ আৰু এটা মন কৰিবলগীয়া দিশ হ'ল - এনেবিধ ৫ কিলো খেৰ খুৱাই আমি প্ৰায় ১.৫ কিলো ভাগ গৰুৰ দানা জাতীয় আহাৰ প্ৰতিদিনে একোজনী গৰুৰ কাৰণে ৰাহি কৰিব পাৰো আৰু এনে খেৰ খুৱায়েই দানা নুখুৱাকৈ সহজে ২/৩ লিটাৰ গাখীৰ পাব পাৰো, মাত্ৰ অলপ সেউজীয়া ঘাঁহ যোগান ধৰিব লাগে।

গতিকে এনেবিধ সুলাভ খাদ্য ঘৰতে উৎপাদন কৰি লাভবান হওঁ আহক।

(উৎস : পশু চিকিৎসা বিজ্ঞান মহাবিদ্যালয়, অসম কৃষি বিশ্ববিদ্যালয়, খানাপাৰা, গুৱাহাটী - ২২)